

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 47

Oslo, den 21. november 1935.

47. årg.

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 17340 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De v r i g e d a g e f r a k l. 10—4 Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

Vnd innvielse av det nye St. Franciskus-hospital — Til fest i Hønefoss — Det nye hedenskap i det III rike — Trekningsliste for St. Olavs lokalforenings basar . Norvegia Catholica — Søster Marie Helene — Herhjemme.

Ved innvielse av det nye St. Franciskus hospital

Tale av mgr. H. Snoeys.

Lov Herren, ti Han er god og Hans mis-kunnhet varer evindeligg.

Høitærede forsamling!

Når jeg idag skal si noen ord i anledning innvielsen av vårt nye hospital her i Hønefoss, så er det først og sist en inderlig takk til Gud for Hans godhet. Det nye sykehus ligger her, riktignok beskjedent og fordringsløst — men vakkert og koselig er det allikevel og det ligger i skønne omgivelser med et storskjønnt utsyn over deres fagre by. TE DE-UM LAUDAMUS. Gud skje lov og takk. Og samtidig ber vi en inderlig bønn, at den allgode Gud må signe dette nye foretagende, at Gud må være attåt også i fremtiden.

Vi er fullt opmerksom på at det er et vågelig foretagende, vi har gitt oss i kast med. Vågelig som alt pionerarbeide. Våre søstre kommer til en ukjent by, til en befolkning hvorav mange aldri før har sett en katolsk nonne. Og vi vet alle, hvilke besynderlige fordommer folkets brede lag ofte nærer m. h. t. alt som heter katolsk. Men det er ett sprog alle mennesker forstår, og det er kjærlighetens sprog. Når vi ser søstrenes opofrende arbeide, ser dem beskjeftiget med sin stille gjerning — fra kl. 5 om morgenen til kl. 10 om aftenen og ofte natten med, uten annet vederlag enn det daglige brød, ser dem stille med sine kjære patienter og be for dem og med dem, hører dem synge sine skjønneste sanger for å opmuntre og trøste dem, — da blir vi tause og bøier våre hoder i stille hyldest og vi takker Gud for at Han har gitt menneskene en sådan nåde. Er det ikke merkelig hver gang vi leser om nye utgravninger i de gamle kulturland? Vi hører om oldtidens prektige tempelbygninger, om herlige kunstpalatser og luksuriøse bad-innretninger. Men aldri om hus for syke og gamle. Dette var forbedret Kristi Kirke. Vi leser hos evangelisten Lukas at Jesus sa til sine disipler: «Hvor I kommer inn i en by og man mottar eder . . . da helbred de

syke som er i den og si til dem: Guds rike er kommet til eder». (Luk. 18, 8—9). Det er dette vår Kirke alltid har gjort, også her i landet. Hvor det bygges en katolsk kirke eller kapell, der blir det innen kort tid også reist et sykehus. Det var våre katolske søstre som var de første som begynte med private sykehus også her i landet, og etter fattig evne har de gjort det med ære. Vi er ikke lengere alene om det. De flinke diakonisser, Sanitets- og Rødekors-søstrene o. a. deltar i den edle kappstrid i Jesu navn. Og vi er glad for det. Det er god plass for oss alle. Og på våre søstres vegne kan jeg love, at de alltid vil være loyale overfor de andre søstre; og skulde det inntreffe en leilighet at de kunde rekke dem en hjelpende hånd, så vil de alltid med glede være rede. Og jeg har det håp og den tro at Sanitetsforeningen i denne by alltid vil vise velvillig sympati, ja vennskap overfor våre søstre som arbeider i deres tanke og ånd. På det praktiske kristendoms og nestekjærlighetens område kan og bør vi rekke hverandre broderhånden. I kraft av ordet: «Bær hverandres byrder og oppfyll således Krsti lov».

Kjære søstre, det venter eder en gjerning her, som er skjønn over all måte. I skal være som Guds engler. Det finnes stunder i menneskenes liv, hvor sorgen er så stor og angsten og smerten så intens, at ingen makt på jorden formår å hjelpe; at all menneskelig trøst er fåfengt. Det eneste som et stakars menneske da kan gjøre, er å rope til himlen om hjelp. Jesus selv har oplevd en sådan stund. Han den allmektige Faders evige sønn, bad sin hjertegripende bønn i Gethsemane: «Fader, hvis det er mulig, så ta denne kalk bort fra mig», men så tilføiet han: «Ikke som jeg vil, men som Du vil». Inntil tre ganger bad han denne bønn, og angsten var så stor at en blodig sved blev presset ut av hans årer — og døden var ham nær. Men, sier de hellige bøker — «en engel fra himmelen kom ned og styrket

ham». Sådanne engler fra himmelen vil I være og kan I alltid være når I holder vakt ved en sotteseng. Så bed da Gud om å signe eders gjerning.

La stråle i vårt hjerte ned
til våre syke kjærlighet.
Vi lover at vi alle vil
vår beste evne legge til.

La hospitalet i vår by
sig vokse frem i edelt ry;
Det sprede lys og kjærlighet
og give lindring, trøst og fred.

Ta til eksempel eders store vernehelgen, hvis navn hospitalet bærer — den hellige Franciskus-Xaverius, som tjente Gud og nesten av hele sin rike ildsjel — trofast i liv og død.

Vi beder: Gud, velsign vårt verk,
og gjør vår søstergjerning sterk,
tillike varsom, blid og mild
i St. Franciskus' ånd og ild.

Kanskje venter man av mig noen opplysninger angående hospitalets kostende m. m. Jeg vil ikke

gå inn på det her. Kun vil jeg bemerke at det hele er et forholdsvis kostbart foretagende. Det vil vanskelig kunne bære sig finansielt. Men vi stoler på Gud. Og kongregasjonens øvrige hus vil tre støttende til. Dog vil jeg også anbefale huset til myndighetenes og befolkningens velvilje.

Og så vil je gda be vår høiærverdige herr biskop Jacob Mangers om på Kirkens vegne og med Kirkens bønn og velsignelse, å vigsle dette hus til den ophøiede gjerning det er bestemt til, idet vi allesammen slutter oss til det ønske og den bønn De uttaler mens de trer over husets terskel:

PAX HUIC DOMUI ET OMNIBUS HABITANTIBUS IN EA:

FRED VÆRE MED DETTE HUS OG ALLE DETS BEBOERE

. . . . med søstrene og deres velsignede yrke — med lægene som skal utøve sin ansvarsfulle gjerning, og med patientene som kommer til å anbetre sig til hospitalets kjærlige omsorg. Nu og i all fremtid.

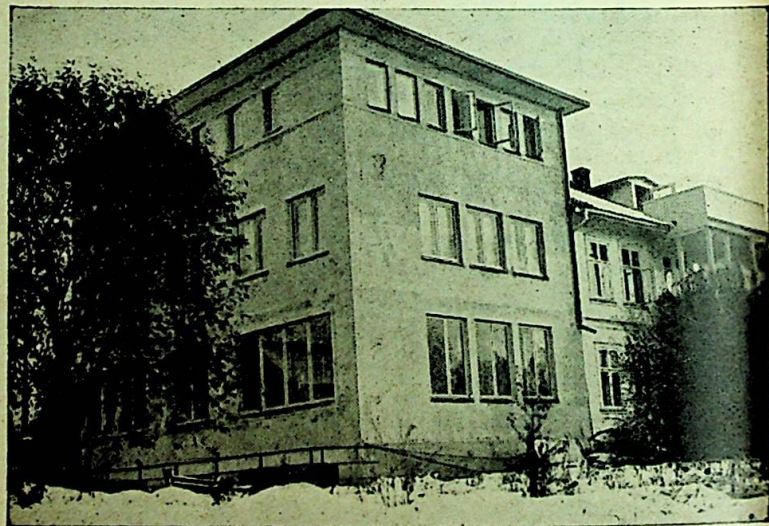
MATTE GUD VÆRE ATTAT.
AMEN.

Til fest i Hønefoss.

St. Fransiskus Hospital innvies.

«En merkedag i Hønefoss' historie» — slik blev søndag den 17. november betegnet av fattigforstanderen i hans tale ved den mottagelse som blev holdt for byens autoriteter, læger m. m. om eftermiddagen på St. Fransiskus Hospital, og vi kan trygt tilføie: en merkedag for våre søstres virksomhet herhjemme. Ti aldri før er der lydt så enstemmig en takk og anerkjennelse dem imøte som den de mottok her i Hønefoss, og sjelden er vel en virksomhet begynt under bedre auspicer enn her. Den hele innvielsesfest stod i dette tegn: «Til oss komme ditt rike». Som biskopens tale var formet over dette ord, gikk ordenes virkelighet igjen under hele eftermiddagens festlighet. Som representanter for Guds rike blev St. Fransiskus-Xaversøstrene budt velkommen, som utslag av praktisk sann kristendom blev deres virksomhet hyldet. Ved den ånd og den tone som preget dagen — ved det møte på kristendommens felles grunnvoll: kjærligheten, som var dagens innhold og som forenet alle i ett eneste ønske om at det nye hospital må bli til velsignelse for by og bygd og derved også for de som arbeider der — blev dagen uforglemmelig for alle oss som var tilstede. «At alle må bli ett» — det var det vi fikk oppleve som en forsmak av søndag den 17. november.

For imidlertid å forstå den glede hvormed dette sykehus er blitt mottatt på Hønefoss, må man kjen-

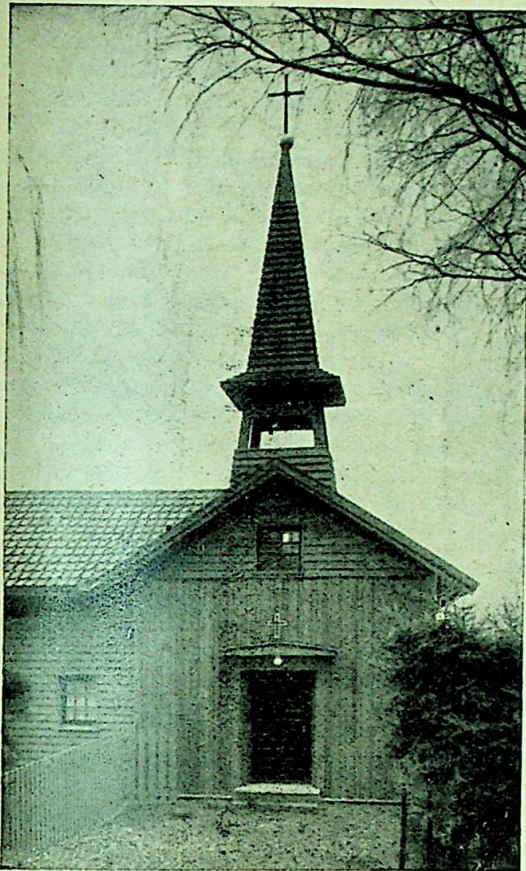
St. Franciskushospitalet, Hønefoss.

ne den lokale sykehussaks historie. Vi hitsetter den her efter «Drammens Tidende»:

«I mange år har det vært arbeidet for å få reist et sykehus for Ringerike og de omliggende distrikter.

Spørsmålet var sterkt fremme da det gamle Grand hotell skulde selges, men prisen blev for høi. Det blev telegrafverket som fikk gården.

Men interessen for saken døde ikke.

St. Teresiakirken, Hønefoss.

Nedskriveren av disse linjer rettet for 10—12 år siden en henvendelse til en rekke menn og kvinner over hele Ringerike, i Jevnaker og Hallingdal om ønskeligheten av å få et sykehus ved Hønefoss.

Fra alle hold, fra leg og lærd, strømmet svarene inn. Alle gikk ut på at det ikke bare var ønskelig, men i høi grad påkrevet å få et velinnredet sykehus for distriktet.

Alvor i arbeidet for saken blev det da Hønefoss og Ringerikes sanitetsforening under fru dr. Norby's energiske ledelse, tok saken op på sitt program.

Innsamlinger blev iverksatt i alle kommuner og tilslutningen var meget god. — Det blev i løpet av kort tid samlet inn betydelige beløp — såvidt erindres 50—60 000 kroner. Kommunene gikk inn for saken. Hønefoss og Norderhov skaffet i felleskap en skikket tomt for sykehuset. Men så kom de dårlige tidene. Det blev arbeidsløshet og vanskeligheter av forskjellig art for kommunene og det nyttet ikke lenger å legge beslag på den private velvilje. Enhver hadde nok med sig.

Men tiltross for vanskelighetene blev det arbeidet med saken. En komite, nedsatt av Ringerikskommuner, var i virksomhet. Den kom til det resultat at Hønefoss gamle hjem burde innredes til sykehus mot at det blev bygget et nytt mindre gamle-

hjem. Tanken møtte bitter motstand i Hønefoss og blev aldri ført frem for myndighetene.

I 1931 så det ut til at saken stod foran sin løsning. Man fikk tilsagn om et betydelig tilskudd av Vinmonopolpengene. Planer og tegninger blev utarbeidet og fremlagt. Men så kom bestemmelsene om at Vinmonopolpengene skulde brukes til fylkenes ordinære helseformål. Dermed var saken begravet.

Nu har Ringerike fått sitt sykehus, riktignok på en annen måte enn man oprinnelig hadde tenkt. Imorgen innvies nemlig St. Franciskus hospital i Hønefoss.

Efter å ha undersøkt utsiktene for sykehussaken på stedet, besluttet den norske St. Franciskus-Xavier søster-kongregasjon å innkjøpe kontorchef Hellums villa på Vesterntangen. Kjøpet fant sted ifjor høst. I løpet av vinteren utarbeidet arkitekt Harald Sund, Oslo, planer for ominnredning og tilbygging, og nu står bygningene ferdig til å ta imot de første patienter».

Såvidt «Drammens Tidende». Før vi nu går over til å fortelle om selve innvielsesdagens forløp, kan vi imidlertid gjerne foreta en befaring av sykehuset og presentere det for våre lesere.

Som man vet — eller kanhende ikke vet, undertegnede visste det iallfall ikke — ligger byen Hønefoss overordentlig vakkert til. Turen dertil fra Oslo går langs Tyrifjorden og byr på noen av de vakreste utsikter i Norge. Og selve byen står ikke tilbake, men gir stadig nye og avvekslende utsyn, mens den store praktfulle foss setter sitt buldrende akkompagnement til den øvrige skjønnhet. Av all denne naturherlighet har så hospitalet fått sig tildelt en ikke ringe part: det ligger nemlig ved Overmannsundbroen, hvor Randselv og Begna møtes og danner et skarpt hjørne. Tomten er 5 mål stor, beplantet med frodige frukttrær og bærbusker i skråningen nedover mot de to elver. Der er god plass for utvidelse som også er planlagt, idet nybygget er opført med det for øie.

Som vanlig hos St. Franciskusøstrene utmerker også dette bygg sig ved vakre farvevirkninger i interiøret. Det er Frithjof Wassler som har forestått denne side av saken og som vanlig skilt sig med dyktighet fra sin oppgave. De øvrige medvirkende ved bygget er byggmester Chr. Pettersen, elektriker H. Mørch og rørlegger Andersen, alle fra Hønefoss. Arkitekt Sund har planlagt og ledet heie arbeidet.

Den gamle villabygning er ominnredet. Her er det rummelige, lyse sykeværelser. Videre er det bad, skyllerum, mottagelsesværelse m. v. I kjelleren under denne bygning er det vaskerum med vaskemaskiner, centrifuger, strykerum m. v. Her er også centralfyringsanlegget plasert, likesom et større moderne varmtvannsanlegg, som forsyner alle rum, også sykeværelsene, med varmt vann.

Gjensidige

Norges eldste livsforsikrings-
og livrenteselskap
Stiftet 1847.

Den nye tilbygning er utført i mur og i moderne stil med rette linjer og store lysflater.

I kjelleren er kjøkkenet plasert, herfra elektrisk heis til gårdens samtlige 3 etasjer. Ved siden et lite refektorium for søstrene og røntgenavdeling med tilhørende mørkerum.

I første etasje er operasjonssalen — etter de nyeste moderne prinsipper klædt med grønne fliser fra gulv til tak, da det har vist sig at alt det hvite avgav for hård refleks i det sterke lys som operasjoner krever, hvorfor man også nu bruker farget lin til alle operasjonsplagg. Ennvidere finnes i samme etasje sterilisasjonsrum, skiftestue for læge og operasjonssøstre. I etasjen over er der sykeværelser, tekjøkkener m. m. I tredje etasje søsteravdeling, arbeidsrum m. m. Hospitalet avgir foreløbig plass for 26 pasienter med 7 søstre og en del hjelpebetjening. Forstanderinnen er moder Marthine som er utdannet ved hospitalet i Bergen.

Ved siden av hospitalet ligger St. Teresia-kirken og prestegården, hvor sogneprest Bzdyl nu får sitt fremtidige virke. Selvfølgelig er kirken ikke stor, men allikevel har den den verdighet og reisning som på en eller annen underfull måte er uadskillelig forbundet med de katolske kirker som de senere år har skjenket oss. I disse kirker som er bygget i en stil og etter en smak som passer det moderne menneskes mentalitet, får nemlig den katolske Kirkes bærende idé: at våre gudshus er Guds bolig, hvor han er virkelig nærværende, tre klart og tydelig frem. Og selv hvor det skjer under så enkel en form som i St. Teresia-kirken i Hønefoss, virker det allikevel høitidsfylt og betagende. Kirken er holdt helt i naturlig trefarve, koret vakkert proporsjonert. Over altret henger det skjønne madonnabilledet som er en gave fra fru Sigrid Undset. Kirken er forøvrig utstyrt med en vakker statue av sin vernehelgen den «lille Terese» — og har et stort pulpitur for sangerne med et utmerket harmonium, en gave fra frk. Marie Knudtson.

Prestegården er et kapitel for sig selv — man fristes nærmest til å si at den er ubeskrivelig. Av ytre er den mindre enn minst og krever igrunnen et mikroskop for at man overhodet kan få øie på den — av indre er den praktisk, velinnredet og gjennom sitt farvevalg meget vakker og tiltalende. Jeg må få lov til i all ærbødighet å betegne den som den morsomste prestebolig i landet når jeg samtidig tilføier at den ved sin ro, sin beliggenhet og sitt hele utstyr må avgi den beste ramme om alvorlig arbeid. Der vil sikkert stråle megen velsignelse ut fra dette lille ydmyke bo for en Herrens tjener!

Og så til selve festdagen.

Mange mennesker hadde allerede ved 10-tiden samlet sig foran kirken og hospitalet. Klokken 11 skulde kirken vigsles og etterhvert innfant også de tilreisende katolikker sig. Biskopen var sammen med mgr. Snoeys og pastor Ugen ankommet dagen før — fra Oslo kom pater Lutz, som elskverdig hadde lovet å spille orglet under denne første gudstjeneste og noe senere mgr. Irgens. Fra Drammen

kom sogneprest Rottier og endelig stanset en stor rutebil foran huset og ut steg alle de unge yndige søstre fra Sylling sammen med sin rektor, den ærverdige gamle og dog så unge pastor Riesterer. Ennvidere kom pater de Paepe fra Stabekk for å ta del i sin ordensbroders høitidsfest. Med sin sedvanlige elskverdighet kom også ordfører Wright fra Porsgrunn for å synge i koret slik som han også gjorde ved kirkevigslen i Kristiansand. Det var en fyldig katolsk representasjon også av legfolk som ventet på hospitalets tun på prosesjonen, mens ordensvernet vokter inngangen. Meget gledelig var det å se at to av disse unge menn, brødrene Geist, tilhørte den lille menighet i Hønefoss og bar sine armbinn i de pavelige farver med synlig stolthet, idet de samtdig ydet utmerket og elskverdig arbeid.

Så tonet kirkeklokken — en gave fra mgr. Snoeys — over plassen. Døren til prestegården gikk op og hans høierverdighet trådte ut i full biskoppelig skrud, ledsaget av mgr. Snoeys, sogneprest Bzdyl og den øvrige geistlighet. Alle søstre og de tilstedeværende legfolk sluttet sig til — under sang og bønn gikk prosesjonen rundt kirken, mens biskopen bestenkte murene med vievann. Vigsleremonien forløp ellers helt som i Kristiansand — dog var det her av særlig gripende virkning da sognepresten stod op og etter at biskopen hadde tendt den, satte den evige lampe på plass.

Te deum laudamus — en ny evig lampe er tendt i vårt land!

*

Messen forrettedes av sogneprest Bzdyl med mgr. Snoeys og pater de Paepe som assisterende prester. I koret hadde biskopen tatt plass — og på hver sin side av kommunionsbenkene knelte de to praktfulle typer på den stridende Kirkes prester: pastor Riesterer og pastor Ugen. Vakkert klang sangkoret utover den overfylte kirke, hvori der under hele gudstjenesten hersket en mønstergyldig ro skjönt den jo i sine ceremonier måtte virke helt fremmedartet for de fleste. Det gjorde derimot ikke biskopens preken, som kom fra det dypeste, det centrale i kristendommen og derfor talte til det felle og blev en tale for alle, til alle, i alle:

«Til oss komme ditt rike —» således ber vi hver dag til all levende bønns Far. Således bør vi be hver dag, ti alle trenger vi til å bli løst fra det som ene hører denne verdens fyrste til og få vårt hjerte og vår ånd formet etter det sinn som var i Kristus slik at det guddommelige mer og mer tar vekst i oss. Ti Guds rike er der hvor tro, håp og kjærlighet får gjennemtrenge menneskene til den siste fiber — men vi må be hver eneste dag om denne nåde, ti vi må befestes og vokse under en daglig kamp med vårt lavere jeg hvis vi skal nå det store mål som Paulus betegner som å bli «likedannet med Kristus». Et mål som i våre dager søkes av mange skjönt vi også stadig ser mennesker værende likesom på en vill og sanseløs flukt fra Gud. Men Kristus som kaldte sig livet er også den eneste som kan styrke menneskene så de kan leve et sant liv. Vi har sett det i de 1900 år som er gått, at de

edleste og beste mennesker har hyldet Kristus som sin konge og i ham sett det levende ideal. Vi har sett filosofiske systemer og videnskapelige hypoteser opstå og forsvinne, vike for andre — men vi har sett Kristus heve sig uforandret og uforanderlig over alt det forgjengelige — og vi har sett at sann lykke og sann velferd er å finne ene der hvor man erkjenner og hylder hans kjærlighet og barmhjertighet som livets grunnvoll og bygger alt menneskelig op i denne ånd.

Den katolske Kirkes ideal er å forkynne Kristus i kirkene og praktisere hans ånd i hospitalene. Den katolske morallæres eneste mål er å lære oss en Kristi etterfølgelse, som griper inn og omskaper vårt innerste vesen. Legg merke til at hver eneste bønn i våre gudstjenester slutter med ordene: ved Jesus Kristus, vår herre. Vår gudstjeneste går ut på i synlige tegn å fremstille hans lidelse og gjøre oss alle til deltagere i den, idet prestene under messen — som Kristus aftenen før sin død — forvandler brød og vin til hans legeme og blod og derved gjør disse velsignede goder fruktbare for oss. Kjærlighetens lov er Kirkens eneste lov — den strekker sine hender velsignende ut over familiene og fra den velsignede familie går kraften over i samfundslivet.

Når denne lille kirke nu er åpnet vil den stå åpen for alle, som herinne vil søke til velsignelsens kilde: til den på altret tilstedeværende Kristus. Måtte Guds rike iblandt oss derved bli enn mer befestet — måtte Guds rike i oss derved vinne enn mere makt!

Under fremdeles ærbødig lydløs stillhet fortsattes gudstjenesten som avsluttet med «Store Gud, vi lover dig».

*

Kl. 3½ fant så den offisielle innvielse av hospitalet sted. Til den var innbudt autoriteter, læger, presse m. m. — alle med damer — og det var atter en stor og meget representativ forsamling som ventet på gårdsplassen, hvor søstrene hadde tatt oppstilling på høire side av hovedinngangen med ærverdige moder Beata i spissen. Presis kl. 3½ satte kirkeklokken i med sin gladeste ringing og fra prestegården kom de geistliges prosesjon, idet samtlige tilstedeværende blottet hodet.

Søstrene sang en vakker sang, forfattet av dem selv — enkelte vers i den er citert i mgr. Snoeys tale. Den fallt i særdeles god jord — vi hørte siden noen av byens borgere si at de var blitt så rørte over at søstrene allerede kalde Hønefoss «vår by»! Så gikk mgr. Snoeys op på trappen og holdt derfra den skjønne og maktfulle tale som er gjengitt først i dette nummer av «St. Olav». Derpå overrakte moder Beata biskopen hospitalets nøkkel og hans høiærverdighet gikk inn etterfulgt av alle de innbudte. Mens biskopen vigslet rummene med vievann samledes man i operasjonssalen som p. t. var omdannet til et stilig og blomstersmykket reepsjonsværelse.

Blandt de tilstedeværende bemerkedes ordføre-

ren lærer Nesse, viseordfører brukseier Engelstad, sogneprest Høivik, pastor Alnæss, fattigforstander Follebø, sanitetsforeningens formann fru apoteker Hundstad, byens læger, presserepresentanter m. fl. Biskopen hilste alle velkommen, idet han både gratulerte denne bys autoriteter med det nye sykehus og takket de samme autoriteter for den velvilje han hadde møtt fra første stund. Særlig hilste og takket han byens læger, idet han uttalte håpet om at disse vilde finne sig godt tilrette og se med velvilje på søstrenes gjerning, så hospitalet kunde bli til velsignelse og glede for lægenes store og krevende arbeid.

Ordfører Nesse takket og uttrykte byens glede over å ha fått et sykehus som der var blitt arbeidet for i så mange år. Alle var begeistret over dette vakre anlegg og glad over at sykehuset nu er en virkelighet. Han håpet at de fromme St. Francis-kussøstre vilde få det godt blandt Hønefoss' befolkning og deres arbeid bli til glede for by og distrikt.

Arkitekt Sund redegjorde for byggets historie og takket alle håndverkerne for deres medhjelp og det gode arbeid som var utført.

Mgr. Snoeys talte som kongregasjonens direktør for «de samfunnsnyttige menn lægene», idet han fortalte om gamle distriktslæge Holmboe i Tromsø, som efter et helt liv igjennem å ha arbeidet og ofret alt for sine patienter tilsist en natt satte sitt eget liv til da han i uvær skulde tilse en syk. Han fallt på ærens mark og i hver norsk læge er der et stykke av en soldat og et stykke av en prest, — som der i hver prest skal være noe av en læge og noe av en kjemper. «Vi er stolt av den norske lægestand og vi vet at vi en dag skal møte menn som dr. Holmboe og hans like — at «de vil skinne som solen i sin fars rike».

For denne varmfølte tale takket distriktslæge Klouman, som skildret de vanskelige forhold før «våre venner katolikkene» kom — hvor stor en ulempe som var forbunden med å sende de syke til Drammen eller Oslo — hvorledes dette kunde koste dem et par timers unødige lidelser og hvorledes de, når de lå på sykehuset på fremmede steder, måtte undvære den trøst som det var å få besøk av sine kjære. Distriktslægen ønsket et godt samarbeide mellom læger, søstre og patienter.

Fattigforstander Follebø uttalte som allerede sagt at denne dag var en merkedag for byen og føiet sin takk og sine ønsker til de foregående taleres.

Og så talte byens sogneprest Høivik. Uendelig stillferdig fallt hans ord, men da han sluttet var det ikke mange i salen som ikke hadde tårer i øinene. Det var Kristi eget sinnelag — slik som biskopen hadde beskrevet det i sin preken om formiddagen, som inspirerte sogneprestens ord — det sinnelag som hinsides det som adskiller finner frem til det som forbinnes og derfor kan erkjenne og anerkjenne sannheten under hvad drakt den så enn kommer. Idet sognepresten nevnte at vi nu hadde hørt om hvorledes sykehuset var kommet istand og om dets materielle grunnlag, vilde han påpeke dets

åndelige grunnlag — hvorledes «dette lille deilige sykehus er en frukt av kristendom, av barmhjertighetens og kjærlighetens ånd. Vi som er kristne vet at det gjelder om å være gode og snilde mot hverandre og å føre Kristi enkle og verdensomspennende kjærlighetsbud frem til seir. Konfesjonen har intet å gjøre med selve grunnlaget: å være god og praktisere Kristi lære — og dette sykehus er et utslag av hans ånd. «Jeg ønsker de kjære brødre til lykke med det — til velsignelse for befolkningen. Syke kan vi alle bli og døden kommer til oss alle — her møtes den med bønn til Gud. Guds velsignelse over arbeidet og huset her!»

I sannhet kristen brodertale!

Til slutt takket sanitetsforeningens formann, fru Hundstad, og festligheten var slutt. Skjønnere er intet hospital blitt vigslat.

E. D.-V.

To unge katolske kunstnere.

WILLIAM SCHWARZOTT,

den unge pianokunstner fra Fredrikstad, avholdt tirsdag den 5. november en meget vellykket debutkonsert i Aulaen. Man skulde synes at det var en dristig tanke av den kun 21-årige pianist å legge iveri med en egen konsert i et så fordringsfullt lokale som Aulaen, men man visste samtidig at hans lærerinne, frk. Dagmar Walle-Hansen er en ualmindelig ansvarsbevisst pedagog som aldri slipper elever til den eksamen som en debutkonsert er, uten at hun er sikker på resultatet. I dette tilfelle tør man dog si at det overtraff alle forventninger.

Det er år og dag siden at en debutant har fått en så enstemmig og god mottagelse av samtlige kritikere og der er all grunn til å lykkes vår unge trossfelle med hans ubetingede seir og ønske ham god lykke fremover på kunstens vanskelige, men også gledesfylte vei. Debuten har fastslått at William Schwarzott blir ett av de navn alle musikkvenner og alle musikk-kjennere i fremtiden vil regne med.

HANS HUSZAR.

I den elegante kunsthandel «Kunst» i Bergen har den unge Hans Huszar, som likeledes kun er 21 år, i denne tid en vakker utstilling av akvareller og tegninger. Den unge mann, som jo ikke har sitt talent etter fremmede — hans nylig avdøde far var en av landets mest kjente reklamekunstnere — er forsåvidt ingen debutant som han lenge har arbeidet i sin fars forretning og selv fikk 1. premie for «Oslo»-plakaten ifjor — men det er første gang han avholder separatutstilling og det er med udelt glede og interesse man beser den. Hans farver er fine og følsomme og han har en egen evne til å gripe en stemning og fastholde den, slik at den meddeler sig til andre — kriteriet på den ekte kunstner.

I det nettop utkomne «Kimer i Klokker» finnes tre tegninger av ham som ypperlig viser hans evne i denne retning. Og det blir neppe siste gang vi

får anledning til å glede oss over Hans Huszars kunst.

Hans separatutstilling i Bergen har vakt en del oppmerksomhet, meddelte man mig i kunstforretningen — og der er altså full anledning til å gratulere denne unge kunstner med hans virke!

Det nye hedenskap i det III rike.

Av A. J. Lutz O. P.

(Forts. fra forr. nr.)

Hvad vilde fortidens store tyskere si om alt dette? «Det nye hedenskap» forsøker å ta Goethe, Bach og Eckehart til inntekt for den germanske rasekultur. Alene det at disse tre menn blir bragt i forbindelse med denne kultur viser at dens tilhenger er fullstendig blinde for den tyske nasjons virkelige storhet. Nettop disse tre menns åndsliv er en evig protest mot en kultur som bunder i instinktet og stenger sig inn i en rase. Nettop disse tre menn er fremragende eksempler på hvordan det høyeste sjeleliv er hevet over alle skranker, over «blod og jord». Deres storhet består nettop deri at de forstod å assimilere andre nasjoners åndsliv, å binde det til en harmonisk enhet med det tyske og å frembringe således tanker og kunstverker av evig betydning. Bachs geni hentet sine inspirasjoner ikke bare i den tyske folke- og kunstmusikk, men også i den franske og italiensk tradisjon, og dessuten bunder hans religiøse musikk for en god del i den gregorianske sang, altså i greske og hebraiske tradisjoner. For Goethes vedkommende springer det i øinene at han levet i et inderlig samfund med gammel gresk, semitisk, latinsk, italiensk og fransk åndsliv. Og Eckehart! Han var teologisk magister ved universitetet i Paris; han levet på en tid og med en tid da Europa var et nasjonenes forbund på religiøst grunnlag, da ikke bare religionen, men åndslivet i det hele tatt bar preg av den kristne universalitet.

De ny-hedenske strømninger som for tiden streber etter herredømmet over den tyske kultur gjør da også meget mer inntrykk av pedanteri enn av kultur. Hele denne «religion» virker som noget oppkonstruert. Det er nok sant, som dr. Schjelderup fremhever, at «den religiøse opplevelse skaper sig sine bestemte uttrykksformer, som er avhengige av det kulturmiljø i hvilket de opstår». Derfor fremkaldte det religiøse instinkt hos de gamle germanere sine egne gudeskikkelser, symboler o. s. v. Alle disse «former» stod på samme nivå som hin tids kultur eller barbari. Men selv om de var preget av barbari, så var det allikevel ved dem en ting som fortjener vår sympati: det var rasens religiøse naturtrang som spontant gav sig uttrykk i disse former. Vi kan godt gå med på at gammel-germanske høvdinge klædd i bjørneskinn og hodet prydet med uroksehorn oplevet religiøse stemninger mens de hyldet Odin og Tor med symboler og hymner fulle

av en mektig naturpoesi. Når vi derimot ser samlet i skogen et par hundre damer og herrer som til andre tider morer sig med tennis-spill eller med foxtrot og tango under elektriske lysekroner, og når høiskolelærere i snipp og slips og briller ex professo holder gudstjeneste for dem under et eketre ved å fremføre ritusser som i to, tre tusen år har ligget begravet under runesten, så kan vi bare smile — eller gråte — over denne forlorne romantikk. Den er ikke engang estetisk, ennsi religiøs, fordi den er i bunn og grunn usand. Den «religion» opstod ikke under det religiøse instinkts urtrang, men i beste fall under trykket av den grenseløse tomhetsfølelse som blev igjen i mange ellers intelligente og edle sjeler etter at rasjonalismen og naturalismen i tre hundre år har arbeidet på å utslette sansen for mysteriet og troen på Jesus, Guds Sønn.

Det er også sant hvad dr. Schjelderup sier, at «etter sitt innerste vesen er all sann religion en opplevelse av det utsigelige». Men vi kristne vet at det utsigelige, altså det guddommelige vilde med en gang forflyktiges som et tåkebillede, hvis det ikke var en personlighet, altså et vesen med intelligens, vilje, kjærlighet, en åndelig realitet, ikke i samme forstand som vi mennesker, ikke begrenset, skiftevis, blandet med intethet, avhengig av noget annet, men en realitet uten grenser, uten mangel, fullkommen i sig selv og sig selv nok, det absolutte mysterium, ikke mysteriøs på grunn av dunkelhet, men på grunn av lyset hvis klarhet overgår all fatteevne. Når vi mennesker oplever det utsigelige, så er det altså ikke først og fremst fordi vi søker det, men fordi det søker oss. Vi oplever Gud fordi Gud vil la sig oppleve, fordi Gud elsker oss og meddeler sig til oss. Grunnbetingelsen for all religion er at vi gir etter for Guds egen dragning, ellers er Gud ikke lenger det absolutte, ophøiede, men en avgud skapt i vårt eget billede.

Og har Gud ved en åpenbaring kunngjort oss hvordan Han søker oss og ad hvilken vei vi når frem til Ham, så vilde Gud også med engang opphøre å være Gud hvis vi kunde finne en rimelig grunn til å nekte Ham lydighet. At vi er arier eller negere eller jøder o. s. v. er her uten spor av betydning. Det er ikke med «blodet» vi oplever Gud og adlyder Ham, men med ånden, og den er felles menneskelig, dens dypeste og vesentlige energier er uavhengige av de ting som utgjør rasen. Jødene hadde misforstått dette. Deres messianisme var utartet til en sneversynt rasereligion. De drepte Jesus fordi Jesus åpenbarte det guddommelige i dets ophøiede uavhengighet og viste det felles menneskelige i den sanne Guds religion. «Her er ikke jøder eller grekere . . .» Den ariske fanatisme som for tiden råder i Tyskland er likesom en kopi av den sen-jødiske messianisme. Jeg kjenner ikke et menneske som ligner mer en gammel rabiner fra Jesu tid enn Alfred Rosenberg med sin mytholoigske tro på den germanske rases enestående verdi, med sin enfoldige forakt for andre folk. Jesus hadde hevet religionen over all nasjonal egoisme, over alle særinter-

esser, over alle raseimpulser, nettop fordi Hans religion har sitt utspring i Guds egen impuls, i den Helligånd, Guds kjærlighet. Derfor er Hans religion den eneste som er rent guddommelig og på samme tid dypt og universelt menneskelig. Han alene kunde gjøre religionen så høi og så fri fordi Han er Gud og menneske i den guddommelige persons enhet.

For mange religionshistorikere står vel Åpenbaringsens faktum ikke lenger som et faktum. Jesus er for dem bare et menneske og har derfor ikke krav på den absolutte lydighet og kjærlighet vi skylder Gud. Imidlertid har ingen videnskap kunnet motbevise åpenbaringen som et historisk faktum. Den religionshistorie som forsøker å forklare kristendommen som et resultat av en rent naturlig utvikling bygger til syvende og sist på denne forhåndside at «det overnaturlige er umulig». Logikken kaller slikt for en «*petitio principii*».

Også den ny-hedenske tro lider under denne svakhet, bortsett fra alt det urimelige som den ellers er forbundet med. Derfor er den dødfødt ideologi akkurat som «Culte de la raison» som under lignende politiske forhold, i den franske revolusjons tidsalder, mente å kunne fortrenge kristendommen. Den sunde fornuft er altfor sterk og den kristne tradisjon har altfor dype røtter i det tyske folk til at det i lengden kan finne noget for sin ånd og for sitt hjerte i det uvirkelige og usanne. Hist og her hører man også i de skandinaviske land røster som roper etter en ny, nordisk tro fordi kristendommen ikke lenger skal ha noget å gi. Det er mulig at denne bølge også glir frem til Norge. Jeg kan derfor bare ønske at dr. Schjelderups bok finner mange lesere.

Som overbevist kristen er jeg i mange ting uenig med ham. Jeg kan hverken dele hans opfatning av det guddommelige eller av religionen eller godkjenne som ekte kristendom det syn på Jesu religion som får de tyske «arier» til å steile og som dr. Schjelderup synes å ha felles med dem. Han omtaler imidlertid alt religiøst, især kristendommen med ærefrykt og sympati. Hvem vet om han igrunnen er så langt borte fra den kristne tro? Der finnes teologer og religionshistorikere som nekter å tro på Jesu guddommelige personlighet, og dog føler de undertiden likeoverfor ham en ærefrykt som man ikke har lov til å føle for et menneske, og de venter noget av ham som han ikke kan gi, dersom han ikke er Gud. Det ser ut som om deres vantro ikke så meget gjelder åpenbaringsens innhold som dens teologiske formulering med dens medfødte fattigdom og dens tilsynelatende hensikt å fremmane mysteriet i formlers rasjonelle lys. Hvorledes det enn forholder sig med dr. Schjelderup, hans bok er et verdifullt bidrag til vår tids religionshistorie. Hans opplysninger om det nye hedenskap stammer fra de beste kilder; fremstillingen er klar, og overalt merker man forfatterens vilje til å være sann og rettfærdig.

A. J. Lutz. O. P.

Trekningsliste for St. Olavs lokalforenings basar.

Barnekjole, bilde etc., nr. 66, hr. Ottar Müller. — Brodert duk, nr. 29, fru Hansen, Akersvn. 4. — Heklet duk, nr. 48, frk. Maria Müller. — Ramme, serviettmappe m. m., nr. 3, frk. Parr. — Skjerf og lue, nr. 71, frk. Olga Sutter. — Kravesett, nr. 84, Mere Antonia. — Kravesett, nr. 61, hr. Granberg. — Broncelampe m. v., nr. 117, hr. Ottar Müller. — Billetter, Schøyen Bilcentral, nr. 85, Søster Aloysia. — Lin kaffeduk, nr. 34, frk. Ragnhild Foss. — Nattkjole, nr. 87, frk. Ellen Torgersen. — Duk i Hedebosøm, nr. 10, frk. Knudtzon. — Tinnfat på ben, nr. 148, frk. Helene Germeten. — 3 sølv spiseskjeer, nr. 169, fru Pettersen, Gulleråsen. — Rød silkepute og skjerm, nr. 202, Hs. Høiærverdighet Biskopen. — Sølv brødbakke, nr. 49, fru Bonnevie. — Tinnfat, nr. 124, frk. Randi Larsen, Hølandsgt. — Tinnfat med hjort, nr. 19, hr. Karl Wahl. — Kaffekjele etc., nr. 162, Vor Frue Hospital. — Kandelaber, nr. 160, fru Bodil Müller. — Akvarell, nr. 59, pater Vanneufville. — Marmorlampe (hund), nr. 20, hr. Olav Andersen. — Asbjørnsens Huldreeventyr, nr. 259, hs. Høiærverdighet Biskopen. — Stålampe I., nr. 94, frk. Olga Haug, Blakstad. — Crucifix, nr. 243, Mère Antonia. — «Ett år i Rom», nr. 254, frk. Knudtzon. — Sølvop-sats, nr. 321, hr. Granberg. — Brodert sofapute, nr. 75, fru Signe Geist. — Dukken «Anne-Kathrine», nr. 320, Søster Olava, v/ frk. Marie Solum. — Kaffeservise, nr. 302, fru Pettersen, Frognervn. — Grøn Sofapute, nr. 311, Vor Frue Hospital. — Alum. kasseroller, nr. 374, frk. Marie Solum. — 2 sølv lysestaker, nr. 352, pastor Bergwitz. — Stålampe II., nr. 383, Hs. Høiær. Biskopen. — 1 kg. «Kong Håkon», nr. 468, frk. Arnfrid Brenden. — Bordlampe, nr. 416, frk. Tuve Solegaard. — Dukkevogn med dukke, nr. 112, fru Sylou-Kreutz. Sofapute, nr. 222, frk. Randi Straith. — 1 snes egg, nr. 132, pastor Gorissen. — Kurv med matvarer, nr. 717, fru Strømnes, Ths. Heftyesgt. — Bøtte med skuresaker, nr. 679, frkne Heggen og Halle. — 1 kasse cigarer, nr. 384, frk. Lally Schönberg, Andresens Bank. — Ball i nett, nr. 740, frk. Kjelstrup. — Bordlampe, nr. 547, hr. Cjaykowski. — Sofapute, hvit, nr. 309, Søster Stanislaus. — Frokostsett, nr. 270, fru Schneider. — Håndarbeidspose, nr. 41, Småguttene på Instituttet. — 50 cigarett, nr. 227, frk. Ebba Svarstad. — Lommetørklæmappe m. v., nr. 326, frk. Olga Sutter. — Badehåndklæ, nr. 571, Vor Frue Hospital. Slips og herresokker, nr. 248, fru Marie Woxen, Dæsgt. 11. Babysokker m. smekke, nr. 500, frk. Else Wandel, St. Josefsinst. — 2 brikker, nr. 244, fru Elise Daae Knudtzon. — 6 klæshengere, nr. 346, hr. Tilka, Pilestredet. — Skidnepose, nr. 131, Pater Bzdyl. — Forklæ, nr. 115, fru Sylou-Kreutz. — Grytekluter, nr. 490, fru Reichenbach. — Diverse brikker, nr. 670, hr. disp. Carelius. — Diverse brikker, nr. 760, Kari og Arne Schou, Havegt. 1. — Konfekteske, nr. 291, frk. Edith Fredriksen.

NORVEGIA CATHOLICA.

II. Haugesund.

På grunn av referatet fra festen i Hønefoss må dessverre reisebrevet fra Haugesund stå over til et senere nummer.

Søster Marie Helene

er avgått ved døden. Den tro og virksomme St. Josephssøster var norsk, født Tidemandsen, og i 12 år lærerinne i Halden. Senere var hun en årrekke ansatt ved St. Olavs menighetsskole her, hvorfra gamle elever bevarer henne i kjærlig erindring. Hun blev nær 80 år gammel, idet hun var født den 3. desember 1855. R. I. P.

Herhjemme.

Oslo. — Mariakongr. nye unge garde begynner å røre på sig. Som første tiltak avholdes der et praktisk lite kursus i sykestell hjemme. Alle interesserte katolske damer innbys hjertelig til det første foredrag tirsdag 26. nov. Se foreningslisten.

OSLO. — Mariakongregasjonen kunde notere meget godt fremmøte ved sin sammenkomst søndag 17. nov. Lektor frk. Tiberger fortalte på sin morsomme, fengslende måte fra sin feriereise, og gav tilhørerne en levende skildring av det katolske folkeliv i Bayern og Konnersreuth. Særlig fengslende virket den enkle, men gripende beretning om besøket hos Therese Neumann, og om dennes deltagelse i lidelsene på Frelserens kors-vei. Alle følte at det hadde vært en opplevelse av stor åndelig verd. Den sterke applaus blev da også gitt av oppriktig hjerte. Derefter var det selskabelig samvær, og der var god stemning og godt humer. M. R.

OSLO. — St. Elisabethkongregasjonen avholdt som vanlig sin patronatfest den 19. november — og som vanlig formet den sig på hyggeligste måte. I år var festen tillike avslutningen på den retrett som preses, sogneprest mgr. Irgens, hadde preket den foregående uke og som prefekten, fru Nylund takket for på alles vegne etterat hun hadde budt alle velkommen i hjertelige ord. Preses holdt derpå den egentlige festtale hvori han særlig påpekte de to store sider ved den hellige Elisabeth: hennes holdning i lidelsens stund, idet hun tok imot alt ondt med glede fordi hun derved gjorde ære på Gud ved å vise hans kraft i det svake — og hennes forsonlighet overfor sine fiender som burde være et eksempel for oss alle, da uforsonlighetens ånd er et av livets største onder. Vi taper aldri på å være forsonlige — men vanskeligheten ligger i at vi alltid har litt rett og ser mer på denne rett enn på vår urett. Til slutt gjorde preses oppmerksom på at Kirken feiret sine helgener med festdager og at den derved gav oss rett til å holde fest og være glade — ti gleden er en frukt av Kristi kjærlighet. — Et vakkert pyntet bord samlet nu deltagerne og den takk som mgr. Irgens bragte de dyktige damer som forestod arrangementet og sørget for alle på beste måte fikk begejstret tilslutning. — Foruten preses var praktisk talt hele den herværende geistlighet tilstede — og noe senere innfant hans høiærverdighet biskopen sig og hilste på damene, idet han samtidig varmt la oss på hjerte ved ofre, arbeid og bønn å støtte misjonen som nu viste tydelig fremgang. Hans plikter hadde forhindret ham i å komme til festen for nu — men plikten måtte alltid gå forut for alt, som den også hadde gjort det for den hellige Elisabeth. — Etterpå opleses en nydelig hilsen fra St. Teresiaforeningen og den kunstneriske underholdning tok sin begynnelse med fru Lilleba Solli-Arssets skjønnne pianospill og frk. Messels følte deklamasjon av «Bergliot» mesterlig akkompagnert av frk. Kjelstrup. — Til slutt bad fru Nylund søster Margrethe Marie overbringe mære Zoé kongregasjonens beste takk for søstrenes deilige sang under retretten. — Den vellykkede fest tjener den hjerteligste takk fra alle dem som var tilstede.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri, Telefon 10 877. Oslo.